

Informatie raad participatie Omgevingswet

onderwerp	Participatie Omgevingswet buitenplase van het afwijkingen omgevingsplan
aanleiding	Raadsinformatieavond d.d. 9 november 2021
datum	10 november 2021
opsteller	RT Ruimtelijke Ontwikkeling

Inhoud

Informatie raad participatie Omgevingswet.....	1
1 Algemeen.....	3
1.1 Participatie.....	3
1.2 Wettelijk kader Omgevingswet:.....	3
2 Afwijken omgevingsplan via omgevingsvergunning.....	4
2.1 Algemeen aanvraagvereiste participatie.....	4
2.2 Aanvraagvereiste bij verplichte participatie.....	4
2.3 Geen aanvullende eisen aan participatie.....	4
Bijlage 1.....	5

1 Algemeen

1.1 Participatie

De omgeving vroeg bij een project betrekken, vergroot het draagvlak en voorkomt vaak bezwaren in een later stadium. Daarom is het vaak verstandig voor een initiatiefnemer om aan participatie te doen. Participatie is het inwinnen van meningen over het voorgenomen project (bron: informatiepunt leefomgeving - <https://iplo.nl/participatieomgevingswet/participatie-instrumenten/participatie-omgevingsvergunning/>).

1.2 Wettelijk kader Omgevingswet:

Omgevingswet artikel 16.55:

Aanvraagvereisten omgevingsvergunning:

Lid 2: Bij ministeriële regeling* worden regels gesteld over de door de aanvrager te verstrekken gegevens en bescheiden.

*Omgevingsregeling.

Lid 6: Op grond van het tweede lid worden in ieder geval regels gesteld over het bij de aanvraag verstrekken van gegevens over participatie van en overleg met derden.

Lid 7: De gemeenteraad kan gevallen van activiteiten aanwijzen waarin participatie van en overleg met derden verplicht is voordat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een *buitenplanse* omgevingsplanactiviteit waarvoor het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag is, kan worden ingediend.

Omgevingsbesluit artikel 10.7:

Omgevingsvisie: motiveringsplicht vroegtijdige publieksparticipatie. Daaronder valt verantwoording over hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere bestuursorganen bij de voorbereiding betrokken zijn. En wat de resultaten daarvan zijn.

Omgevingsbesluit artikel 10.2:

Omgevingsplan: motiveringsplicht vroegtijdige publieksparticipatie. Kennisgeving vooraf met daarbij aangeven hoe vorm wordt gegeven aan participatie. Bij het vaststellen van een omgevingsplan wordt aangegeven hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding zijn betrokken en wat de resultaten daarvan zijn.

Omgevingsregeling artikel 7.4:

Omgevingsvergunning: de initiatiefnemer moet in de aanvraag voor een omgevingsvergunning aangeven of, **en zo ja**, hoe er overleg is geweest met belanghebbenden. Zo ja, dan moet er ook worden aangegeven wat er met het resultaat van de participatie is gedaan. De vergunning aanvrager wordt vrijgelaten om de participatie zelf vorm te geven.

De Omgevingswet kent geen definitie van het begrip “participatie”!

2 Afwijken omgevingsplan via omgevingsvergunning

2.1 Algemeen aanvraagvereiste participatie

In artikel 7.4 van de Omgevingsregeling staat een plicht voor de aanvrager van een omgevingsvergunning om bij de aanvraag aan te geven:

- of de aanvrager aan participatie heeft gedaan
- zo ja: hoe de aanvrager aan participatie heeft gedaan en wat de resultaten zijn

Dit aanvraagvereiste omvat geen verplichting voor de aanvrager om aan participatie te doen. Het antwoord op de eerste vraag hierboven mag dus ook 'nee' zijn. Het bevoegd gezag mag niet weigeren om een aanvraag in behandeling te nemen, omdat er geen participatie is geweest. Ook mag het bevoegd gezag de aanvraag niet buiten behandeling laten, omdat er te weinig participatie is geweest.

De bedoeling van artikel 7.4 is namelijk alleen om de initiatiefnemer te stimuleren om na te denken over participatie. Als hij aan participatie doet, moet het bevoegd gezag weten wat de resultaten zijn. Meer dan dat houdt de plicht niet in.

2.2 Aanvraagvereiste bij verplichte participatie

Daar is één uitzondering op. De gemeenteraad kan gevallen aanwijzen waarin participatie verplicht is. Dit kan alleen bij een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, waarvoor het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag is (artikel 16.55, lid 7, Omgevingswet). Als de aanvrager bij zo'n aangewezen geval niet of onvoldoende aan participatie heeft gedaan, kan het college de aanvraag buiten behandeling laten.

Het college moet de aanvrager eerst de gelegenheid geven het gebrek te herstellen (artikel 4:5, Algemene wet bestuursrecht (Awb)).

De wetgever heeft niet bepaald wanneer er sprake is van 'onvoldoende' participatie. Ook heeft de wetgever de keuze voor de vorm van participatie bewust bij de aanvrager gelaten. Maar uit het feit dat het hier gaat om verplichte participatie, volgt dat de uitgevoerde participatie wel enige inhoud moet hebben (bron: informatiepunt leefomgeving -

<https://iplo.nl/participatieomgevingswet/participatie-instrumenten/participatie-omgevingsvergunning/>).

Verder is het relevant welke activiteit de initiatiefnemer heeft aangevraagd voor de vraag of de participatie voldoende is. Bij een klein initiatief met weinig impact op de omgeving kan een beperkte vorm van participatie volstaan. Bij een project met grote impact op de omgeving zal meer uitgebreide participatie nodig zijn.

De beoordeling of de initiatiefnemer voldoende aan participatie heeft gedaan, is aan het bevoegd gezag. Uiteindelijk zal jurisprudentie hier duidelijkheid over moeten geven.

Bij die beoordeling kan het bevoegd gezag gebruikmaken van eventueel vooraf opgestelde beleidsregels over deze beoordelingsbevoegdheid. Leiderdorp heeft daarvoor een handreiking opgesteld (zie bijlage 1).

2.3 Geen aanvullende eisen aan participatie

Gemeenten mogen geen aanvullende eisen stellen aan de participatie bij omgevingsvergunningen. Niet via een extra aanvraagvereiste en niet via een extra vormvereiste. Dit geldt ook voor de verplicht gestelde participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten.

Bijlage 1

Handreiking participatie Omgevingswet bij (bouw)plannen

handreiking participatie bij (bouw)plannen

Participatie:

Heel veel plannen raken in meerdere of mindere mate de directe leefomgeving van mensen en bedrijven. Daarom is het van belang om in een vroeg stadium de omgeving te betrekken bij die plannen.

Met de invoering van de Omgevingswet wordt u als initiatiefnemer voor het plan, ook verantwoordelijk voor het betrekken van de omgeving bij het plan. Dat heet participatie.

Hoe u die participatie wil doen, wordt aan u overgelaten.

Met deze “handreiking participatie bij (bouw)plannen” wil de gemeente u tips geven die u kunt gebruiken om uw directe omgeving te betrekken bij en mee te laten denken over de plannen die u heeft.

Waarom participatie:

Met participatie bereik je dat de omgeving op tijd weet wat er speelt. Door open over de gewenste initiatieven met elkaar te praten ontstaat wederzijds begrip voor elkaars belangen. Veelal zijn aanpassingen nog mogelijk. Door het betrekken van uw omgeving bij uw plannen, kunt u het draagvlak voor het plan vergroten. Alle belangen zijn goed in beeld en het college kan een weloverwogen besluit nemen. De besluitvorming verloopt daardoor vaak sneller.

Algemene suggesties:

Voor alle initiatieven is het belangrijk:

- *dat u alle belanghebbenden in beeld heeft:*
Wie hebben er belang bij uw initiatief. Voor wie heeft dit initiatief gevolgen. Denk daarbij niet alleen aan bewoners, maar ook aan bedrijven en maatschappelijke instellingen.
- *dat u belanghebbenden informeert en met hen in gesprek gaat:*
Doe dit op tijd, geef openheid en luister. Wissel in een gesprek ideeën en knelpunten uit. Soms zijn meerdere gesprekken wenselijk.
- *dat u vastlegt wat u samen besproken heeft:*
Dat kan in een beknopt verslag. Het kan zijn dat u het niet over alles eens bent. Leg ook dit vast in het verslag.
- *dat u het verslag deelt:*
Op deze wijze toetst u of iedereen zich in het verslag kan herkennen en het besprokene juist is geformuleerd.
- *dat u een terugkoppeling geeft:*
Bij het uitwerken van uw initiatief tot een conceptplan deelt u met de betrokkenen wat u met het besprokene heeft gedaan. Doe dit voordat u een formele aanvraag indient.

Maatwerk:

Initiatieven kunnen behoorlijk verschillen van aard en omvang. Een eenvoudig initiatief vergt een andere aanpak dan een complexe ingreep in de omgeving.

U kunt de wijze van participatie hier op afstemmen:

1. eenvoudig initiatieven, “in en rond het huis”

Hieronder valt b.v. de verbouwing van één woning.

- Een gesprek met de directe burens is hierbij vaak voldoende.
- Geef aan wat uw plannen zijn (het liefst door middel van een tekening).
- Geef aan waarom u dit plan wilt uitvoeren.
- Leg uit wat er verandert ten opzichte van de huidige situatie.
- Geef uw burens twee weken de tijd om te reageren (mondeling of schriftelijk) op uw plannen.

2. minder complexe initiatieven, “ontwerpformule”

Hieronder valt b.v. verbouwing van een bedrijfspand of een functiewijziging van een bestaand gebouw.

- Betrek belanghebbenden schriftelijk in de planvorming.
- Geef aan wie u bent en wat uw plannen zijn (het liefst door middel van een tekening).
- Geef aan waarom u dit plan wilt uitvoeren. Leg uit wat er verandert ten opzichte van de huidige situatie.
- Geef ook aan waar geen ruimte zit om het plan te wijzigen.
- Geef de belanghebbenden 2 tot 3 weken de tijd om een reactie te geven op uw plan.
- Ga zo nodig met belanghebbenden in gesprek.
- Geef in een verslag aan wat u met de gegeven reacties heeft gedaan.

3. complexe initiatieven, “ontwikkelformule”

Hieronder vallen b.v. sloop-nieuwbouwplannen, waarbij veelal sprake is van uitbreiding van de bouwmassa en / of wijziging van de functie.

- Organiseer een of meerdere informatiebijeenkomsten om belanghebbenden te betrekken in de planvorming.
- In de uitnodiging zegt u wie u bent en wat uw plannen zijn, waarom de bijeenkomst wordt gehouden; waar en wanneer de bijeenkomst is; of het vrije inloop is of een presentatie; of mensen zich moeten aanmelden.
- Tijdens de bijeenkomst vertelt u over uw plannen. Dit kan met een presentatie, tekeningen, etc.
- Geef duidelijk aan welke onderdelen nog kunnen veranderen (en welke niet).
- Leg uit wat de procedure is en wat u met vragen en/of opmerkingen gaat doen. Geef de mensen de mogelijkheid om vragen te stellen.
- Zorg dat de uitnodiging uiterlijk twee weken voor de bijeenkomst wordt verstuurd. Geef alle belanghebbenden (ook die niet aanwezig zijn) vervolgens 2 tot 3 weken de tijd om schriftelijk te reageren op uw plan.
- Geef in een verslag aan wat u met de gegeven reacties heeft gedaan.